

Επιτραπέζιο περιβαλλοντικό παιχνίδι «Ταξίδι στην Τέχνη της Ζωής»

Χαρά Χρυσανθάκη, Ζωγράφος, Εκπαιδευτικός Καλλιτεχνικών Μαθημάτων: 2ο Γυμνάσιο Λέρου, 1ο Γυμνάσιο Λέρου, Υ.Α. Πανεπιστήμιο Αιγαίου

Το επιτραπέζιο παιχνίδι «Ταξίδι στην Τέχνη της Ζωής» πραγματεύεται υπαρκτά περιβαλλοντικά προβλήματα γενικού, αλλά και τοπικού ενδιαφέροντος, όπως η εγκατάλειψη των αναβαθμίδων καλλιέργειας (ξερολιθιές, πεζούλες) και των ξερολιθικών κατασκευών, η οποία πληγώνει και υποβαθμίζει σε λειτουργικό, αλλά και αισθητικό επίπεδο το αγροτικό τοπίο πολλών νησιών του Αιγαίου, όπως η Λέσβος, οι Κυκλάδες και τα Δωδεκάνησα. Τα παιδιά κατανοούν ότι οι αναβαθμίδες με τους ξερολιθικούς τους τοίχους, συγκρατώντας το χώμα και το νερό, εμποδίζουν τη διάβρωση του εδάφους και την εξάπλωση της ξηρασίας, υποστηρίζουν τοπικές καλλιέργειες και τη βιοποικιλότητα και για τους λόγους εκείνους συνδέονται άμεσα με την αειφορική διαχείριση του αγροτικού τοπίου. Με αφορμή μία περιπετειώδη και διασκεδαστική διαδρομή στους πέτρινους αναλημματικούς τοίχους τους, συνειδητοποιούν ότι το φυσικό περιβάλλον αποτελεί μία ολότητα/αλυσίδα, η οποία επηρεάζεται όταν σπάσει ένας κρίκος. Παροτρύνονται, επιπλέον, στη διαμόρφωση περιβαλλοντικά ηθικών στάσεων και αξιών, ενώ παράλληλα ενθαρρύνονται σε καλές πρακτικές, όπως η συντήρηση, διάσωση και ανάδειξη της ξερολιθιάς, η προστασία της χλωρίδας και της μικροπανίδας της ξερολιθιάς, καθώς και η συλλογή και ορθή διαχείριση των απορριμμάτων στο πεδίο.

Ταυτόχρονα μέσω της παιγνιώδους βιωματικής προσέγγισης συνειδητοποιούν ότι οι αναβαθμίδες, έστω και εγκαταλειμμένες, πληρώντας κριτήρια λειτουργικότητας και παράδοσης, προσθέτουν στην αισθητική του τοπίου και ενσωματώνονται αρμονικά σε αυτό, διαμορφώνοντας νέα επίπεδα στο έδαφος. Αναγνωρίζουν ότι έχουν το δικαίωμα και την υποχρέωση να διεκδικούν την αισθητική ακεραιότητα του αναβαθμιδωμένου τοπίου. Αντιλαμβάνονται, επίσης, τη σημασία της ίδιας της τέχνης της ζωής και της ανάδειξής της ως αντικείμενου άυλης πολιτιστικής κληρονομιάς, καθώς «Ταξίδι στην Τέχνη της Ζωής» είναι το ταξίδι στην τέχνη της ξερολιθιάς. Το σημαντικότερο όφελος, όμως, το οποίο αποκομίζουν, είναι η παροχή κινήτρων για τη βελτίωση της ποιότητας ζωής τους αλλά και του τοπικού περιβάλλοντος, στο πλαίσιο της βιώσιμης ανάπτυξης (αειφορικής διαχείρισης). Εκτός από τους περιβαλλοντικούς στόχους, το παιχνίδι αναβαθμίζει την εκπαιδευτική διαδικασία προσφέροντας ελκυστική γνώση, προκαλώντας ευχάριστο περιβάλλον μάθησης και διασκέδασης. Είναι σχεδιασμένο και κατασκευασμένο με αισθητική αρτιότητα, με φωτεινά, έντονα και χαρούμενα χρώματα, εξάπτοντας το ενδιαφέρον των παιδιών και μεταφέροντας τις απαραίτητες πληροφορίες με βιωματικό τρόπο. Είναι σημαντικό παιδαγωγικό εργαλείο για τις τελευταίες δύο τάξεις του Δημοτικού Σχολείου, για όλες τις τάξεις Γυμνασίου/Λυκείου, Εργαστήρια Δεξιότητων, Ομίλους Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης, Προγράμματα Περιβαλλοντικής Αγωγής, την Ειδική Αγωγή, Κέντρα Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης, Δημοτικές Βιβλιοθήκες, καθώς και για κάθε οικογένεια με παιδιά από 10 ετών και άνω.

Το 2014, στο χειροποίητο στάδιο παρουσιάστηκε σε άρθρο με θέμα «Παραδοσιακή Διατροφή και Βότανα της Τήλου» στο ebook «Εκπαίδευση και Αειφορία, Καινοτόμες σχολικές δραστηριότητες στη Ρόδο και τα Δωδεκάνησα», από το Ίδρυμα Υποτροφιών Ρόδου Σταματίου. Το 2015 παρουσιάστηκε στον Βόλο, σε ανακοίνωση στο 7ο Πανελλήνιο Συνέδριο της ΠΕΕΚΠΕ «Περιβαλλοντική Εκπαίδευση και Εκπαίδευση για την Αειφορία», οργανωμένο από το Υπουργείο Παιδείας και την Ελληνική Εθνική Επιτροπή για την UNESCO. Το 2016 παρουσιάστηκε στην Κεφαλονιά, στο «15ο Διεθνές Συνέδριο ξερολιθικών κατασκευών Ξερολιθικές κατασκευές και κτισμένη κληρονομιά, της Διεθνούς εταιρείας για την επιστημονική μελέτη των ξερολιθικών κατασκευών (SPS)», στο Ίδρυμα Κεφαλονιάς και Ιθάκης (http://www.kpe.gr/7_congress/papers/posters/chrisanthaki.pdf). Το 2017, η οικονομοτεχνική μελέτη του παιχνιδιού δημοσιεύθηκε στο βιβλίο των καθηγητών του Πανεπιστημίου Αιγαίου κ. κ. Π. Φώκιαλη και Λ.

Μουστάκα «Σχεδιασμός και παραγωγή παιχνιδιών ως εκπαιδευτικών εργαλείων στο πλαίσιο της Δια Βίου Μάθησης». Το 2018 στην τελική του μορφή παρουσιάστηκε και παίχτηκε από μικρούς και μεγάλους στη Δημοτική Βιβλιοθήκη της Λέρου. Το 2019 παρουσιάστηκε στην Κάλυμνο, σε εισήγηση στο «ΚΑ΄ Πολιτιστικό Συμπόσιο Δωδεκανήσου», της Στέγης Γραμμάτων και Τεχνών Δωδεκανήσου. Τα έτη 2017-22 έχει διατεθεί, παρουσιαστεί και παιχτεί με μαθητές/ μαθήτριες στα παρακάτω σχολεία: 2ο Γυμνάσιο Λέρου, 1ο Γυμνάσιο Λέρου, ΓΕ.Λ Λέρου, Εσπερινό Γυμνάσιο με Λ/Τ. Λέρου, Δημοτικό Σχολείο Λακκιού (Λέρος), Δημοτικό Σχολείο Ξηρόκαμπου (Λέρος), Δημοτικό Σχολείο Αγίας Μαρίνας (Λέρος), ΕΠΑ.Λ Λέρου, Γυμνάσιο Πάτμου, ΓΕ.Λ Πάτμου, Γυμνάσιο με Λ/Τ. Λειψών. Στο καπάκι της συσκευασίας του παιχνιδιού μπορούμε να διαβάσουμε:

«Τι κρύβει το Ταξίδι στην Τέχνη της Ζωής; Με ευχάριστο και διασκεδαστικό τρόπο γνωρίζουμε την τέχνη της ξερολιθιάς, τις αναβαθμίδες, τη ζωή που φιλοξενούν και την αισθητική τους αξία. Ακολουθώντας με πολλές εκπλήξεις την περιπετειώδη διαδρομή στον τοίχο της ξερολιθιάς διαμορφώνουμε και αναπτύσσουμε περιβαλλοντική συνείδηση, υπευθυνότητα, ηθική και αισθητική δημιουργώντας κίνητρα δράσεων για την αειφορική διαχείριση των αναβαθμιδών καλλιέργειας, ώστε να χτίσουμε όλοι μαζί ένα βιώσιμο μέλλον».

12/01/2023

ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΕΣ ΤΟΥ ΠΑΙΧΝΙΔΙΟΥ «ΤΑΞΙΔΙ ΣΤΗΝ ΤΕΧΝΗ ΤΗΣ ΖΩΗΣ»

Εικόνα 1. 2ο Γυμνάσιο Λέρου. Πρόγραμμα Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης: «Δρω, εκφράζομαι, δημιουργώ και παίζω, βιώνοντας το περιβάλλον». Οι μαθητές/τριες παίζουν.

Εικόνα 2. Γενικό Λύκειο Λέρου, Γ΄ Λυκείου. Οι μαθητές/μαθήτριες παίζουν.

Εικόνα 3. Ταμπλό του παιχνιδιού «Ταξίδι στην Τέχνη της Ζωής».

Εικόνα 4. Εξόφυλλο καπακιού του παιχνιδιού «Ταξίδι στην Τέχνη της Ζωής».

Εικόνα 5. Πιόνια του παιχνιδιού «Ταξίδι στην Τέχνη της Ζωής».